

METHODOLOGY

for the calculation and billing of unauthorized consumption of electricity in the Closed Distribution System Lustica Bay

Subject matter

Article 1

With this Methodology, the Closed Distribution System of Lustica Bay Electricity Company DOO Tivat, hereinafter LBEC, establishes the manner of calculating and recovering damages incurred due to the unauthorized consumption of electricity by a user of the Closed Distribution System or a third party

Definitions

Article 2

The terms used in this Methodology have the same meanings as in the Energy Law (hereinafter: Law), the Rules regulating the functioning of the Closed Distribution System, the Rules regulating the metering in the Closed Distribution System and the Decision on pricing in the Closed Distribution System which was in force at the moment of discovering the unauthorized consumption.

- 1)Arbitrary connection is any connection of a user's facilities or installations to the distribution system without or contrary to the obtained consent to connect.
- 2)Calculation of unauthorized consumption is a calculation which LBEC issues and submits to a user in accordance with this Methodology.
- 3)Third party is any legal entity or natural person that uses electricity without authorization and causes harm to LBEC.

METODOLOGIJA

za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije u Zatvorenom distributivnom sistemu Lustica Bay

Predmet

Član 1

Ovom Metodologijom Zatvoreni distributivni sistem Lustica Bay Electricity Company DOO Tivat, u daljem tekstu LBEC, utvrđuje način obračuna i naplate naknade štete koja mu je pričinjena usled neovlašćenog korišćenja električne energije od korisnika Zatvorenog distributivnog sistema i trećeg lica.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovoj Metodologiji imaju ista značenja kao u Zakonu o energetici (u daljem tekstu Zakon), Pravilima koja uređuju funkcionisanje Zatvorenog distributivnog sistema,Pravilima koja uređuju mjerenje u Zatvorenom distributivnom sistemu i Odluci o utvrđivanju cijena u Zatvorenom distributivnom sistemu koja je važila u trenutku otkrivanja neovlašćene potrošnje,.

- 1)Samovoljno priključenje je svako priključenje objekata ili instalacija korisnika na distributivni sistem bez ili suprotno pribavljenoj saglasnosti za priključenje.
- 2)Obračun neovlašćene potrošnje je obračun koji LBEC izdaje i dostavlja korisniku u skladu sa ovom Metodologijom.
- 3)Treće lice je bilo koje pravno ili fizičko lice koje neovlašćeno koristi električnu energiju i pričinjava štetu LBEC.

Unauthorized consumption of electricity

Article 3

(1) Unauthorized consumption of electricity is any consumption of electricity in the manner and in the cases prescribed by Article 222 of the Law, as follows:

- 1) arbitrary connection of a facility, device or installation to the electricity distribution system or installation of another customer;
- 2) use of energy without a metering device or bypassing a metering device or unauthorized interventions which enable the use of energy without a metering device or bypassing a metering device;
- 3) unauthorized interventions on metering devices which disable the regular registration of consumed energy;
- 4) arbitrary connection following a suspension of electricity supply due to unauthorized consumption or unsettled bills for consumed energy;
- 5) use of electricity after the termination or expiration of connection agreements or supply agreement;
- 6) use of energy for other purposes other than own consumption in households with disabled persons, persons with special needs or persons of poor health, who may be exposed to a threat to life or health as a result of a limitation or suspension of supply, and households with persons who need social care as determined by the state authority competent for social care affairs – vulnerable customers.

Neovlašćeno korišćenje električne energije

Član 3

(1) Pod neovlašćenim korišćenjem električne energije smatra se korišćenje električne energije na način i u slučajevima propisanim članom 222 Zakona i to:

- 1) samovoljno priključenje objekta, uređaja ili instalacije na distributivni sistem električne energije ili instalaciju drugog kupca,
- 2) korišćenje energije bez ili mimo mjernih uređaja ili neovlašćeno izvođenje intervencija kojima se omogućava korišćenje energije bez ili mimo mjernog uređaja,
- 3) neovlašćeno izvođenje intervencija na mjernim uređajima, kojima se onemogućava pravilno registrovanje utrošene energije,
- 4) samovoljno priključenje nakon obustave isporuke električne energije zbog neovlašćene potrošnje ili neplaćanja računa za utrošenu energiju,
- 5) korišćenje električne energije nakon raskida ili isteka ugovora o priključenju ili ugovora o snabdijevanju,
- 6) korišćenje električne energije u druge svrhe osim za sopstvenu potrošnju domaćinstava u kojima žive lica sa invaliditetom, sa posebnim potrebama ili lošeg zdravstvenog stanja kod kojih može nastupiti ugroženost života ili zdravlja zbog ograničenja ili obustave snadbijevanja, odnosno domaćinstva u kojima žive lica koja su u stanju socijalne potrebe utvrđene od organa državne uprave nadležne za poslove socijalnog staranja - ranjivi kupci.

Establishment of unauthorized consumption of electricity

Article 4

Unauthorized consumption of electricity is established in the manner and in the procedure prescribed by the Rules for conducting the procedure of detection, determination and prevention of unauthorized consumption of electricity by the Distribution System Operator.

Recovery of damages

Article 5

(1) Any user of the Closed Distribution System and any third person in whose case the unauthorized consumption of electricity is established, on the basis of the Rules referred to in Article 4 of this Methodology, is obliged to indemnify LBEC for the amount of the calculated unauthorized consumption of electricity.

(2) Unauthorized consumption of electricity encompasses electricity taken without authorization, losses incurred because of that energy in the transmission and distribution system, as well as the use of the transmission and distribution system.

(3) The calculation of energy taken without authorization is carried out according to the measured consumption if the metering device recorded the total electricity taken.

(4) In cases where energy taken without authorization has not been recorded or has been recorded incorrectly, the calculation of unauthorized consumption is carried out according to the quantities established pursuant to the provisions of this Methodology.

Utvrđivanje neovlašćenog korišćenja električne energije

Član 4

Neovlašćeno korišćenje električne energije utvrđuje se na način i po postupku propisanom Pravilima za sprovođenje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprječavanja neovlašćenog korišćenja električne energije od strane Operatora distributivnog sistema.

Naknada štete

Član 5

(1) Korisnik Zatvorenog distributivnog sistema i treće lica kod koga se utvrdi neovlašćeno korišćenje električne energije, na osnovu Pravila iz člana 4 ove Metodologije, dužno je da LBEC-u plati pričinjenu štetu u visini obračunate neovlašćeno preuzete električne energije.

(2) Neovlašćeno korišćenje električne energije obuhvata neovlašćeno preuzetu električnu energiju, gubitke nastale zbog te energije u prenosnom i distributivnom sistemu, kao i korišćenje prenosnog i distributivnog sistema.

(3) Obračun neovlašćeno preuzete energije vrši se prema izmjerenoj potrošnji ukoliko je brojilo evidentiralo ukupnu preuzetu električnu energiju.

(4) U slučajevima kada neovlašćeno preuzimanje električne energije nije evidentirano ili je netačno evidentirano, obračun neovlašćene potrošnje se vrši prema količinama utvrđenim u skladu sa odredbama ove Metodologije.

LUŠTICA BAY

ELECTRICITY COMPANY

(5) In case permanent damage has been done to a metering device due to unauthorized consumption of electricity, the calculation from paragraph 3 of this Article will be accompanied by a calculation of the costs of the procurement and installation of a new metering device, along with other costs necessary for putting the metering place into the proper condition.

Determination of the capacity charge and the quantity of electricity taken without authorization

Article 6

(1) The capacity charge for customers connected at medium voltage, in case of taking electricity without authorization, is determined according to the approved capacity pursuant to the consent to connect, i.e. the connection agreement, while equating kVA to kW.

(2) If a facility was connected without consent to connect or without a connection agreement or if electricity is taken without a metering device or bypassing a metering device, the capacity charge is determined as the product of the rated current of the appropriate connection line section and the connection voltage, but it may not exceed the rated capacity of the energy supply transformer, while equating kVA to kW.

(3) Electricity taken without authorization at medium voltage is determined in the following manner:

- a) If the metering device recorded the total electricity, the calculation is done based on the meter reading.
- b) If the metering device has not recorded the electricity taken, whereas the period in which the metering device did not record electricity is known, the calculation is done by multiplying the capacity

(5) U slučaju da je došlo do trajnog oštećenja brojila usled neovlašćenog korišćenja električne energije, uz obračun iz stava 3 ovog člana dostavlja se i obračun troškova nabavke i ugradnje novog brojila, kao i drugih troškova neophodnih za dovođenje mjernog mjesta u ispravno stanje.

Utvrđivanje obračunske snage i količine neovlašćeno preuzete električne energije

Član 6

(1) Obračunska snaga za kupce priključene na srednji napon u slučaju neovlašćenog preuzimanja električne energije utvrđuje se prema odobrenoj snazi u skladu sa saglasnošću za priključenje odnosno ugovoru o priključenju, pri čemu se izjednačava kVA sa kW.

(2) Ako je priključenje objekta izvršeno bez saglasnosti za priključenje, odnosno bez ugovora o priključenju ili ako se električna energija preuzima bez ili mimo mjernih uređaja, obračunska snaga se utvrđuje kao proizvod nazivne struje odgovarajućeg presjeka priključnog voda i priključnog napona, ali ne može biti veća od nominalne snage napojnog energetskeg transformatora, pri čemu se izjednačava kVA sa kW.

(3) Neovlašćeno preuzeta električna energija na srednjem naponu utvrđuje se na sledeći način:

- a) Ako je brojilo registrovalo ukupnu električnu energiju, obračun se vrši na osnovu očitano stanja na brojilu.
- b) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu je poznat period tokom kojeg brojilo nije registrovalo električnu energiju, obračun

charge defined in paragraph 1 of this Article by 360 monthly hours, limited to the duration of the unauthorized consumption.

c) If the metering device has not recorded the electricity taken, whereas the period in which the metering device did not record electricity cannot be determined, the calculation of unauthorized consumption is done in the manner from item b of this paragraph, while the period of unauthorized consumption is taken to be three months.

d) If the metering device recorded a part of the electricity taken, the calculation of unauthorized consumption from items b and c of this paragraph is reduced by the quantity of kWh recorded on the metering device for the period for which unauthorized consumption is calculated.

(4) The calculation of power taken without authorization is done by limiting the determined power from paragraph (1) or (2) to the duration of the unauthorized consumption and reducing it by any possibly recorded power in that period.

Determination of electricity taken without authorization at low voltage

Article 7

(1) The capacity charge for customers at low voltage with direct metering is determined by multiplying the value of the rated current of the current load limiter or the rated current of the main switch (breaker) or the conductor ampacity, determined according to the standard related to electric installations by which the connection was made or the rated current of the meter (for meters with extended range, the upper limit of

se vrši tako što se obračunska snaga utvrđena u stavu 1 ovoga člana množi sa 360 mjesečnih sati, svedeno na period trajanja neovlašćene potrošnje.

c) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu nije moguće utvrditi period u kojem nije registrovalo električnu energiju, obračun neovlašćene potrošnje vrši se na način iz tačke b ovog stava pri čemu se za period neovlašćene potrošnje uzima tri mjeseca.

d) Ako je brojilo registrovalo dio preuzete električne energije, obračun neovlašćene potrošnje iz tačke b i c ovog stava umanjuje se za količinu registrovanih kWh na brojilu za period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje.

(4) Obračun neovlašćeno preuzete snage se vrši tako što se utvrđena snaga iz stava (1) ili (2) svodi na period trajanja neovlašćene potrošnje i umanjuje za eventualno registrovanu snagu u tom periodu.

Utvrđivanje neovlašćeno preuzete električne energije na niskom naponu

Član 7

(1) Obračunska snaga za kupce na niskom naponu sa direktnim mjerenjem određuje se množenjem vrijednosti nominalne struje ograničavača strujnog opterećenja ili nominalne struje glavnog osigurača (prekidača) ili trajno dopuštene struje provodnika, utvrđene prema standardu koji se odnosi na električne instalacije kojim je izveden priključak ili nominalne vrijednosti struje brojila (za brojila sa proširenim opsegom uzima se gornja vrijednost

LUŠTICA BAY

ELECTRICITY COMPANY

rated current is taken), by the rated voltage, while equating the power expressed in kVA to kW.

(2) The capacity charge for customers at low voltage with semi-indirect metering is determined by multiplying the value of the rated current of the main switch (breaker) or the conductor ampacity, determined according to the standard related to electric installations, by which the connection was made or the rated current of the energy transformer (if the customer is the only one supplied from it), by the rated voltage, while equating the power expressed in kVA to kW.

(3) The capacity charge from paragraphs 1 and 2 of this Article (P) is determined by the following formula:

$$P = n \times U_n \times I_{nmax} \text{ (kW)}$$

where:

n- number of phases through which electricity was taken without authorization,

$U_n = 230V$ -phase voltage

I_{nmax} (A)-lowest value of all rated currents or highest ampacities of all components in a series circuit, through which electricity is taken without authorization.

(4) Electricity taken for customers connected at low voltage, in case electricity is taken without authorization, is determined in the following manner:

a) If the metering device recorded the total electricity taken, the calculation is done based on the meter reading.

nominalne struje), sa nominalnim naponom izjednačavajući pri tom snagu izraženu u kVA sa kW.

(2) Obračunska snaga za kupce na niskom naponu sa poluindirektnim mjerenjem određuje se množenjem vrijednosti nominalne struje glavnog osigurača (prekidača) ili trajno dopuštene struje provodnika, utvrdjene prema standardu koji se odnosi na električne instalacije, kojim je izveden priključak ili nominalne struje energetskog transformatora (ukoliko se potrošač jedini snabdijeva sa istog), sa nominalnim naponom izjednačavajući pri tom snagu izraženu u kVA sa kW.

(3) Obračunska snaga iz stava 1 i 2 ovog člana (P) utvrđuje se primjenom sledeće formule:

$$P = n \times U_n \times I_{nmax} \text{ (kW)}$$

gdje je:

n- broj faza preko kojih je električna energija neovlašćeno preuzimana, $U_n = 230V$ -fazni napon

I_{nmax} (A)-najniža vrijednost od svih nominalnih, odnosno najviših trajno dopuštenih struja svih komponenti u serijskom spoju strujnog kruga, preko kojega se neovlašćeno preuzima električna energija.

(4) Preuzeta električna energija za kupce priključene na niski napon, u slučaju neovlašćenog preuzimanja električne energije, utvrđuje se na sledeći način:

a) Ako je brojilo registrovalo ukupnu preuzetu električnu energiju obračun se vrši na osnovu očitnog stanja na brojilu.

b) If the metering device has not recorded the total electricity taken, whereas the period in which the metering device did not record electricity is known, the calculation is done by multiplying the capacity charge defined in the manner from paragraph 3 of this Article by 360 monthly hours, limited to the duration of the unauthorized consumption.

c) If the metering device has not recorded the electricity taken, whereas the period in which the metering device did not record electricity cannot be determined, the calculation of unauthorized consumption is done in the manner from item b of this paragraph, while the period of unauthorized consumption is taken to be three months.

d) If the metering device recorded a part of the electricity taken, the calculation of unauthorized consumption from item b of this paragraph is reduced by the quantity of kWh recorded on the metering device for the period for which unauthorized consumption is calculated.

(5) The calculation of power taken without authorization is done by limiting the determined power from paragraph (1) or (2) to the duration of the unauthorized consumption and reducing it by any possibly recorded power in that period.

b) Ako brojilo nije registrovalo ukupno preuzetu električnu energiju, pri čemu je poznat period tokom kojeg brojilo nije registrovalo električnu energiju, obračun se vrši tako što se obračunska snaga, utvrđena na način iz stava 3 ovog člana množi sa 360 mjesečnih sati, svedeno na period trajanja neovlašćene potrošnje.

c) Ako brojilo nije registrovalo preuzetu električnu energiju, pri čemu nije moguće utvrditi periodu u kojem nije registrovalo električnu energiju, obračun neovlašćene potrošnje vrši se na način iz tačke b ovog stava, pri čemu se za period neovlašćene potrošnje uzima tri mjeseca.

d) Ako je brojilo registrovalo dio preuzete električne energije, obračun neovlašćene potrošnje iz tačke b ovog stava, umanjuje se za količinu registrovanih kWh na brojilu za period za koji se vrši obračun neovlašćene potrošnje.

(5) Obračun neovlašteno preuzete snage se vrši tako što se utvrđena snaga iz stava (1) ili (2) svodi na period trajanja neovlaštene potrošnje i umanjuje za eventualno registrovanu snagu u tom periodu.

Determination of damages

Article 8

The amount of damages from Article 5 paragraph 1 of this Methodology is determined by applying the price of electricity at which LBEC purchases electricity for the coverage of losses and the price for the employed capacity from the Decision on electricity pricing in the CDS which was in force at the moment of discovering the unauthorized

Utvrđivanje visine štete

Član 8

Iznos štete iz člana 5 stav 1 ove Metodologije, utvrđuje se primjenom cijena električne energije pokojoj LBEC kupuje električnu energiju za pokrivanje gubitaka i cijena za angažovani kapacitet iz Odluke o utvrđivanju cijena električne energije u ZDS koja je važila u trenutku otkrivanja neovlašćene potrošnje, na količine neovlašćeno preuzete

consumption, to the quantities of electricity taken without authorization and the capacity charge determined in accordance with Articles 6 and 7 of this Methodology.

električne energije i obračunske snage utvrdjene u skladu sa članom 6 i 7 ove Metodologije.

Metering place control

Article 9

Meter reading without performing a control and preparing minutes of the metering place control is not considered as a control which can be used for determining the start of the unauthorized taking of electricity.

Kontrola mjernog mjesta

Član 9

Očitavanje mjernih uređaja bez obavljanja kontrole i izrade zapisnika o kontroli mjernog mjesta ne smatra se kontrolom koja se može koristiti za određivanje početka neovlašćenog preuzimanja električne energije.

Vulnerable customers

Article 10

In cases of unauthorized consumption from Article 3 paragraph 1 item 6 of this Methodology, the Distribution System Operator is obliged to eliminate irregularities, calculate the unauthorized consumption in the manner prescribed by this Methodology and inform the Ministry competent for social affairs.

Ranjivi kupci

Član 10

U slučajevima neovlašćene potrošnje iz člana 3 stav 1 tačka 6 ove metodologije Operator distributivnog sistema je dužan da ukloni nepravilnosti, izvrši obračun neovlaštene potrošnje na način propisan ovom metodologijom i obavijestiti ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Reconnection of customers

Article 11

(1) The right to reconnect can only be obtained by a user to whom the supplier delivers electricity bills, as follows:

- 1) when he pays the calculated unauthorized consumption,
- 2) when he pays the damages from Article 5 paragraph 5 of these rules.
- 3) when he pays the reconnection costs.

Ponovno priključenje kupca

Član 11

(1) Pravo na ponovno priključenje može steći samo korisnik kojem snabdijevač ispostavlja račune za utrošenu električnu energiju i to:

- 1) kada plati obračun neovlaštene potrošnje,
- 2) kada plati štetu iz člana 5 stav 5 ovih pravila.
- 3) kada plati troškove ponovnog priključenja,

(2) The customer obtains the right to reconnect within 7 days since the day of submitting a request for reconnection with proof of the fulfilment of the conditions from paragraph 1 of this Article.

In Tivat, January 2021.

(2) Kupac stiče pravo na ponovno priključenje u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za ponovno priključenje sa dokazima o ispunjenim uslovima iz stava 1 ovog člana.

U Tivtu, januar 2021.

Luštica Bay Electricity Company DOO Tivat

Slobodan Sekulić, Executive Director / Izvršni direktor

